

Ray Bradbury

**Marso
kronikos**

Alma littera

1999 metai, vasaris

Ila

Jie gyveno Marso planetoje, name su krištolo kolonomis, ant išdžiūvusios jūros kranto. Rytais buvo galima matyti, kaip ponias K valgo auksinius vaisius, augančius ant krištolinių sienų, ar tvarko kambarius, barstydamas magnetines dulkes, kurias kartu su šiukšlėmis išsklaidydavo karštas vėjas. Popiečiais, kai mirusi jūra esti šilta ir sustingusi, vynuogienojai stovėjo nuleipę kieme, o visi namai tolimame, tarsi iš kaulo išgraviruotame Marso miestelyje buvo uždaryti ir niekas neišeidavo į gatvę, galėjai matyti patį poną K savo kambaryje, skaitantį metalinę knygą su iškiliais hieroglifais, kuriuos jis braukė ranka, tarsi grodamas arfa. Paliesta jo pirštų, knyga dainavo švelniu senoviniu balsu, pasakojo apie laikus, kai iš jūros kilo raudoni ūkai ir senovės žmonės ėjo į kovą, apsiginklavę elektrinių vorų ir metalinių širšių spiečiais.

Dvidešimt metų ponas ir ponias K pragyveno ant mirusios jūros kranto. Jų protėviai taip pat gyveno tame name, kuris jau dešimt šimtmečių lyg gėlė sukosi aplink, sekdamas saulę.

Ponas ir ponias K buvo dar visai neseni. Jų oda šviesiai rusva, kaip visų marsiečių, akys – geltonos, kaip vario monetos, balsai – švelnūs, melodingi. Kadaiše jiems patiko tapyti chemine ugnimi paveikslus, plaukioti kanaluose tais metų laikais, kai vynmedžiai juos pripildydavo žalsvos drėgmės, ištisas naktis kalbėtis svetainėje prie melsvos švytinčių portretų šviesos.

Dabar jie jau nebebuvo laimingi.

Tą rytą ponია K stovėjo tarp kolonų, klausydamosi, kaip dykumos smėlis kaista, tirpsta ir tarsi gelsvas vaškas slenka horizonto link.

Kažkas turėjo atsitikti.

Ji laukė.

Ji žiūrėjo į mėlyną Marso dangų, lyg tikėdamasi, kad jis tuoj įsireš, paskui susitrauks ir išmes ant smėlio tviskantį stebuklą.

Nieko neatsitiko.

Nuvalginta laukimo, ji pradėjo klaidžioti tarp rūke skęstančių kolonų. Ramus lietutis dulkė iš angų kapiteliuose, vėsindamas įkaitusį orą, švelniai glostydamas jai odą. Tarsi braidytum po upokšni karštą vasaros dieną. Ant grindų spindėjo vėsios vandens čiurkšlės. Ji girdėjo vyrą be perstojo grojant knyga, jo pirštai niekada nesibodėjo senovinėmis melodijomis.

Ramiai, nesijaudindama ji pamanė: o, kad jis tiek laiko praleistų su ja, glamonėtų ją, liestų lyg mažą arfą, kaip liečia savo pasakiškas knygas.

Deja. Ji papurtė galvą, vos pastebimai, atlaidžiai. Vokai švelniai pridengė auksines akis. Net jaunas žmones vedybos sendina, jie pernelyg gerai ima pažinti vienas kitą.

Ji atsilošė krėsle, kuris, jai judant, keitė savo formą. Kietai, nervingai sumerkė akis.

Atėjo sapnas.

Rusvi pirštai suvirpėjo, rankos pakilo graibstydamos orą. Po valandėlės ji krūptelėjo, tankiai alsuodama, išsigandusi.

Greitai apsižvalgė, lyg tikėdamasi kažką pamatyti. Bet nusivylė: tarp kolonų nieko nebuvo.

Trikampėse duryse pasirodė vyras.

– Ar šaukei mane? – paklausė susierzinęs.

– Ne! – riktelėjo ji.

– Man pasirodė, kad šaukei.

– Argi? Aš užsnūdau ir sapnavau keistą sapną.

– Dienos metu? Tu retai miegi dieną.

Ji sėdėjo priblokšta.

– Koks keistas, iš tiesų keistas, – sumurmėjo ji, – tas sapnas...

– A? – jam aiškiai norėjosi grįžti prie knygos.

– Aš sapnavau vyriškį.

– Vyriškį?

– Aukštą vyrą, šešių pėdų ir vieno colio.

– Kokia nesąmonė – tai juk milžinas, išsigimėlis.

– Kažkodėl, – ji ieškojo žodžių, – jis neatrodė išsigimęs. Nors ir aukštas. O jo akys – aš žinau, tau tai pasirodys kvaila – jo akys buvo mėlynos.

– Mėlynos akys! O dievai! – sušuko ponas K. – Ką tu dar prisapnavai? Ko gero, jo plaukai buvo juodi?

– Kaip tu įspėjai? – paklausė ji susijaudinusi.

– Tiesiog pasakiau pačią neįtikimiausią spalvą, – šaltai atsakė jis.

– Bet jie iš tiesų buvo juodi! – sušuko ji. – O oda balta baltutėlė. Ak, jis tikrai buvo toks nepaprastas! Vilkėjo keistą uniformą, nusileido iš dangaus ir maloniai užkalbino mane.

– Iš dangaus – kokia nesąmonė!

– Jis atlėkė kažkokia metaline mašina, tviskančia saulėje, – prisiminė ji ir užsimerkė, norėdama ją vėl išvysti. – Aš sapnavau, kad danguje kažkas žybtelėjo, lyg sviesta į orą moneta. Staiga tas daiktas ėmė didėti ir minkštai nusileido ant žemės, – tai buvo ilgas sidabrinis laivas, apvalus, svetimas laivas. Paskui šone atsidarė durys, ir pro jas išėjo tas aukštas vyras.

– Jei daugiau dirbtum, nespauotum tokių kvailių sapnų.

– O man jis patiko, – atsakė ji atsilošdama. – Niekada neįtariau turinti tokių vaizduotę. Juodi plaukai, mėlynos akys ir balta oda! Koks keistas vyras – ir vis dėlto labai gražus.

– Savitaiga.

– Tu negeras. Aš jo neišgalvojau, jis pats pas mane atėjo, kai užsnūdau. Net nepanašu į sapną. Taip netikėta, nepaprasta... Jis pažvelgė į mane ir tarė: „Aš atlėkiau šiuo laivu iš trečiosios planetos. Esu Natanielis Jorkas...“

– Kvailas vardas; tai išvis ne vardas, – pertarė ją vyras.

– Žinoma, kvailas, nes tai – sapnas, – ramiai paaiškino ji. – Dar jis pasakė: „Tai pirmoji kosminė kelionė. Mes tik dviese laive – aš ir mano draugas Bertas.“

– Dar vienas kvailas vardas.

– Jis pasakė: „Mes esame iš miesto Žemėje – taip vadinasi mūsų planeta“, – toliau kalbėjo ponija K. – Tai jo žodžiai. Taip ir pasakė – Žemė. Ir kalbėjo jis kita kalba. Bet vis dėlto jį supratau. Protu. Tai, matyt, telepatija.

Ponas K apsisuko. Jinai sustabdė jį, ramiai paklausdama:

– Ila, ar niekad nepagalvojai, ar... na... ar trečiojoje planetoje gyvena žmonės?

– Trečiojoje planetoje gyvybė negali egzistuoti, – kantriai paaiškino vyras. – Mūsų mokslininkai nustatė, kad jos atmosferoje per daug deguonies.

– O, kaip būtų puiku, jei ten gyventų žmonės! Ir jie keliautų per kosminę erdvę kokiais nors ypatingais laivais.

– Dėl Dievo meilės, Ila, juk tu žinai, kad aš nepakenčiu tų sentimentalių plepalų. Eime prie darbo.

Diena slinko vakarop, kai, vaikščiodama tarp šnarančių lietaus kolonų, ji uždainavo dainą. Dainavo ją ir dainavo.

– Kas tai per daina? – pagaliau burbtelėjo vyras, įėjęs ir sėsdamas prie ugnies stalo.

– Nežinau.

Pati nustebusi, pakėlė akis. Nesusigaudydama palietė ranka lūpas. Saulė leidosi; namas temstant skliautėsi tarsi milžiniška gelė. Tarp kolonų papūtė vėjelis. Ugnies stalo viduryje kunkuliavo sidabrinės lavos ežerėlis. Vėjas kedeno ponios K rusvus plaukus, kažką švelniai šnibždėdamas į ausį. Ji tyliai stovėjo, įsmeigus drėgnas akis į gelsvus jūros dugno tolius, tartum kažką prisimindama.

*Išgerk vien žvilgsniais už mane, –
Daugiau nereik man nieko...*

dainavo ji švelniai, ramiai, iš lėto.

*Lai tavo lūpų bučinys
Taurės dugne palieka.**

Dabar ji niūniavo užmerkusi akis, lengvai judindama rankas vėjyje. Pagaliau nutilo.

Tai buvo puiki daina.

– Niekad nesu jos girdėjęs. Ar tu pati ją sukūrei? – griežtai paklausė jis, žiūrėdamas į ją skvarbiu žvilgsniu.

– Ne. Taip. Ne, iš tiesų nežinau! – ji sumišo. – Aš net nesu prantu žodžių, tai – kita kalba!

– Kokia kalba?

Ji mašinaliai mėtė mėsos gabaliukus į kunkuliuojančią lavą.

– Nežinau. – Netrukus ji išėmė mėsą ir padėjo ant lėkštės prieš vyrą. – Aš tikriausiai pati visa tai sugalvojau. Nežinau kodėl...

Jis nieko neatsakė, tik žiūrėjo, kaip mėsa skęsta šnypščiančioje ugninėje lavoje. Saulė pasislėpė. Pamažu į kambarį įsėlino naktis, tarsi tamsus vynas užpildydama jį iki lūbų, prarydama kolonas ir juos abu. Tik sidabrinės lavos atspindžiai švietė jiems į veidus.

Ji vėl pradėjo niūniuoti tą keistą dainą.

Jis tuoj pat pašoko nuo kėdės ir piktai nužingsniavo prie durų. Vėliau jis baigė vakarieniauti vienas.

Pakilęs nuo stalo, pasiražė, pažvelgė į ją ir žiovaudamas pasiūlė:

– Skrendam šįvakar ugnies paukščiais į miestą pasilinksminti, a?

– Argi tu rimtai? – paklausė ji. – Gal nesveikuoji?

– Kas čia keista?

– Bet mes jau šešis mėnesius niekur nebuvome!

– Manau, kad tai – nebloga mintis.

– Tu staiga pasidarei toks dėmesingas, – pasakė ji.

– Nekalbėk taip, – irzliai atsiliepė jis. – Važiوسي ar ne?

Ji pažvelgė į balzganą dykumą. Patekėjo du balti mėnuliai. Vėsus vanduo glostė kojų pirštus. Ją nukrėtė drebulys. Ji taip norėjo

* Eilėraščius vertė Aleksys Churginas.

čia pasėdėti, ramiai, tykiai, be garso, kol įvyks tai, ko laukė visą dieną, tai, kas negalėjo įvykti, ir vis dėlto... Dainos melodija vėl suskambėjo ausyse.

– Aš...

– Prasiblaškyti, – paragino jis. – Skrendam.

– Jaučiuosi nuvargusi, – pasakė ji. – Galbūt kitą vakarą.

– Va, imk skraistę, – jis padavė jai flakoną. – Mes ištikus mėnesius niekur neišvažiuojame.

– Išskyrus tavo keliones į Ksi Sitį dukart per savaitę, – ji vengė žiūrėti į jo pusę.

– Reikalai, – pasakė jis.

– Reikalai? – sušnibždėjo ji.

Iš flakono ištekėjo skystis, pavirto į melsvą rūką ir virpėdamas apgaubė jai kaklą.

Ant lygaus vėsaus smėlio, žėruodami lyg įkaitusios anglis, laukė ugnies paukščiai. Baltas baldakimas plakėsi nakties vėjyje, pririštas prie paukščių tūkstančiu žalių kaspinų.

Ila atsigulė po baldakimu. Jos vyras ištare žodį, ir paukščiai liepsnodami šovė aukštyn į tamsų dangų. Kaspiniai įsitempė, baldakimas pakilo į orą. Apačioje suvaitojo dykumos smėlis, melsvos kalvos sparčiai slinko pro šalį. Toli užpakalyje paliko jų namas, lietaus kolonos, gėlės narveliuose, dainuojančios knygos, grindimis čiurlenantys upeliai. Ji nežiūrėjo į vyrą. Girdėjo, kaip jis ragino paukščius, o šie kilo vis aukštyn ir aukštyn į dangų lyg tūkstančiai kibirkščių, lyg raudonai oranžinis fejerverkas, traukdami baldakimą – baltą žiedlapį, liepsnojančią vėjyje.

Ji nežiūrėjo į lekiančius pro šalį mirusius senovės miestus, į namus – iš kaulo išpjaustytas šachmatų figūras, į senus kanalus, kupinus tuštumos ir svajų. Jie skriejo virš išdžiūvusių ežerų ir upių, skriejo lyg mėnulio šešėlis, lyg liepsnojančias deglas.

Ji žiūrėjo tik į dangų.

Vyras kažką pasakė.

Ji žiūrėjo į dangų.
– Ar girdėjai, ką pasakiau?
– Ką?
Jis piktai prunkštelėjo.
– Galėtum būti atidesnė.
– Aš galvoju.
– Niekada nemaniau, kad tu tokia gamtos mylėtoja, bet šįvakar tu nepaprastai domiesi dangumi.
– Jis labai gražus.
– Žinai ką? – lėtai pasakė jos vyras. – Reikės šiandien paskambinti Halui. Neblogai būtų nuvykti pas jį į Žydruosius kalnus ir paviešėti savaitę kitą. Kaip tu manai?
– Į Žydruosius kalnus! – ji staigiai atsisuko, laikydamosi ranka už baldakimo krašto.
– Toks mano pasiūlymas.
– Ir kada tu nori važiuoti? – paklausė ji virpėdama.
– Galėtume išvykti nors rytoj rytą, – kuo abejingiausiai atsakė jis, – pati žinai: anksčiau pradėsi, greičiau...
– Bet mes niekada taip anksti nevažiuodavome!
– Tik šį vienintelį kartą... – šyptelėjo jis. – Mums būtų naudinga šiek tiek prasiblaškyti. Pagyventi tyloje, ramybėje. Juk supranti? Tu nieko kito nesi numačiusi? Važiuojam, a?
Ji giliai atsiduso, kiek padelsė ir atsakė:
– Ne.
– Ką?! – Jo šūksnis pabaidė paukščius. Baldakimas trūkstelėjo.
– Ne, – tvirtai pasakė ji. – Aš nusprendžiau. Nevyksiu.
Jis pažiūrėjo į ją. Daugiau jie nekalbėjo. Ji nusisuko.
Paukščiai skrido toliau – tūkstančiai vėjo genamų nuodėgulių.

Auštant saulė įspindo į kambarį pro krištolines kolonas, išsklaidė rūką, ant kurio miegojo Ila. Visą naktį ji sklاندė virš grindų ant minkšto miglos kilimo, nusileidusio nuo sienų, kai jinai

gulė poilsio. Visą naktį ji miegojo, liūliuojama rūko upės, tarsi valtis, supama begarsių potvynio bangų. Dabar rūkas sklaidėsi, upė nuslūgo, palikusi Ilą ant pabudimo kranto.

Ji atmerkė akis.

Šalia stovėjo vyras. Atrodė, kad jis stovėjo čia valandų valandas, žiūrėdamas į ją. Kažkodėl Ila negalėjo pažvelgti jam į akis.

– Tu vėl sapnavai! – pasakė jis. – Kalbėjai per miegus ir nedavei man miegoti. Tau būtinai reikia nueiti pas gydytoją.

– Aš sveika.

– Bet tu tiek kalbėjai per miegus!

– Argi? – ji krūptelėjo.

Šaltas apyaušrio oras veržėsi į kambarį. Ji gulėjo, apgaubta pilkos šviesos.

– Ką tu sapnavai?

Ji kiek patylėjo, stengdamasi prisiminti sapną.

– Laivą. Jis vėl nusileido iš dangaus. Iš jo išlipo aukštasis vyras ir kalbėjosi su manimi. Jis krėtė pokštus, juokėsi, ir man buvo gera.

Ponas K palietė koloną. Iš grindų ištryško garuojančios šilto vandens srovės, ir vėsa išnyko iš kambario. Pono K veidas buvo beaistris.

– O paskui, – kalbėjo ji toliau, – šis vyras tuo keistu vardu – Natanielis Jorkas – pasakė, kad aš graži, ir... ir pabučiavo mane.

– Ila! – sušuko vyras. Jo smakras tirtėjo iš susijaudinimo, ir jis staigiai nusisuko į šalį.

– Juk tai tik sapnas. – Ji pralinksmėjo.

– Pasilaikyk sau tuos kvailus moteriškus sapnus!

– Elgiesi kaip vaikas. – Ji atsilošė ant cheminės miglos likučių. Netrukus tyliai susijuokė. – Aš dar kai ką prisiminiau, – prisipažino ji.

– Na, ką dar, sakyk, ką? – suriko vyras.

– Ilai, tu toks irzlus!

– Sakyk! – reikalavo jis. – Tarp mūsų negali būti paslapčių!

Į ją žvelgė paniuręs, rūškanas veidas.

– Niekada tavęs tokio nemačiau, – atsakė Ila; jai buvo ir baisu, ir juokinga. – Nieko blogo neatsitiko, tiesiog tas Natanielis Jorkas pasakė man, kad... na, kad jis pasiims mane į savo laivą, nusiveš į dangų, į savo planetą. Juokinga, ar ne?

– Juokinga! – jis vos neužduso. – Būtum girdėjusi, kaip melinaiisi jam, kalbėjai, dainavai su juo visą naktį, o dievai! Kad tu būtum girdėjusi!

– Ilai!

– Kada jis atskris? Kur nusileis tuo savo prakeiktu laivu?

– Ilai, nekelk balso.

– Velniop balsą! – Jis įtūžęs pasilenkė prie jos. – O tame sapne, – jis sučiupo ją už riešo, – ar kartais laivas nenusileido Žaliamame slėnyje, a? Atsakyk!

– Na, taip...

– Nusileido šią popietę, taip? – toliau kvotė jis.

– Taip, taip, rodos, tada. Bet juk tai tik sapnas.

– Na... – jis staiga paleido jos ranką, – gerai, kad nors nemeľuoji! Aš girdėjau kiekvieną žodį, viską, ką kalbėjai per miegus. Tu pati paminėjai ir slėnį, ir laiką.

Sunkiai kvėpuodamas jis vaikščiojo tarp kolonų, tarsi apakintas žaibo. Pamažu jis atgavo kvapą. Ji nenuleido nuo jo akių – ar tik jis nesikrausto iš proto? Pagaliau pakilo ir priėjo prie jo.

– Ilai, – sušnibždėjo ji.

– Nieko, nesirūpink...

– Tu sergi.

– Ne. – Jis prisiversdamas alsiai šyptelėjo. – Elgiausi kaip vaikas. Atleisk, brangioji. – Jis šiurkščiai paglostė jai galvą. – Persidirbau pastaruoju metu. Dovanok. Eisiu prigulti...

– Tu taip įširdai.

– Viskas praėjo. Praėjo. – Jis garsiai atsiduso. – Užmirškime tai. Tiesa, vakar girdėjau anekdotą apie Uelą; norėjau tau papasakoti. Tu paruošk pusryčius, aš papasakosiu anekdotą, o apie tai daugiau nekalbėsime, gerai?

– Tai buvo tik sapnas.
– Žinoma. – Jis pakštelėjo jai į skruostą. – Tik sapnas.
Karšta vidurdienio saulė švietė aukštai danguje, ir įkaitęs oras virpėjo virš kalvų.
– Ar nevažiuosi į miestą? – paklausė Ila.
– Į miestą? – jis kilstelėjo antakius.
– Betgi tu visada išvažiuoji tą dieną. – Ji pataisė gėlių narvelį ant pastovo. Gėlės sujudo, praverdamos alkanas geltonas žiotis.
Jis užvertė knygą.
– Ne. Per karšta ir, be to, jau vėlu.
– Taip... – Ji baigė tvarkyti gėles ir žengė durų link. – Aš greit grįšiu.
– Palūkėk! Kur eini?
Ji jau stovėjo tarpdury.
– Pas Pao. Ji kvietė mane!
– Šiandien?
– Baisia seniai nesimatėme. Tai juk netoli.
– Žaliajame slėnyje, jei neklystu?
– Na, taip, visai netoli, aš tik... – Ji labai skubėjo.
– Tiesa, dovanok, – jis pasivijo ją ir neva apgalestaudamas su laikė už rankos. – Visiškai buvau užmiršęs: šiai dienai užkviečiau daktarą Nlle.
– Daktarą Nlle! – Ji pajudėjo durų link.
Jis sučiupo ją už alkūnės ir įtraukė atgal į kambarį.
– Taip.
– Bet Pao...
– Pao palauks, Ila. Turime priimti Nlle.
– Aš tik porai minučių...
– Ne, Ila.
– Ne?
Jis papurtė galvą.
– Ne. Be to, iki Pao labai toli. Reikia eiti per visą Žaliąjį slėnį, pro didįjį kanalą, paskui žemyn... Šiandieną labai labai karšta, o ir daktarui Nlle, be abejo, būtų malonu tave matyti. Na, kaip?

Ji neatsakė. Jai norėjosi ištrūkti ir bėgti. Norėjosi šauktis pagalbos. Bet ji tik sėdėjo krėslė, įbedusi beprasmišką žvilgsnį į savo rankas, lėtai sukiodama pirštus. Viskas.

– Ila, – sumurmėjo jis. – Tu pasiliksi namie, aišku?

– Taip, – atsakė ji po ilgų pauzės. – Pasiliksiu.

– Visą dieną?

Jos balsas skambėjo dusliai:

– Visą dieną.

Nors diena baigėsi, daktaro Nlle vis nebuvo. Atrodė, kad Ilos vyras nelabai tuo stebėjosi. Vėlai vakare jis, kažką sumurmėjęs, priėjo prie sieninės spintos ir išėmė grėsmingą ginklą – ilgą gelsvą vamzdį su dumplėmis ir gaiduku ant galo. Kai atsisuko, jo veidą dengė bereikšmė kaukė, nukalta iš sidabrinio metalo, kaukė, kurią jis visada užsidėdavo, kai norėdavo nuslėpti jausmus. Ji buvo gerai priglundusi prie jo liesų skruostų, smakro, kaktos. Kaukė žybsėjo, kai jis apžiūrinėdamas vartė savo grėsmingą ginklą. Iš vamzdžio sklido nenutrūkstantis vabzdžių dūzgimas – prireikus iš jo, kurtinamai zvimbdami, išlėkdavo auksinių bičių spiečiai. Auksinių, baisių bičių, kurios gelė, nuodijo ir krisdavo negyvos, lyg sėklos ant smėlio.

– Kur tu išsiruošei? – paklausė ji.

– Ką? – Jis klausėsi grėsmingo dūzgesio dumplėse. – Man nėr ko laukti, jei daktaras Nlle vėluoja. Eisiu pamedžioti. Tuoj grįšiu. Tu juk būsi čia, a? – Sidabrinė kaukė sušvytravo.

– Taip.

– Ir pasakyk daktarui Nlle, kad aš tuoj pareisiu. Iš medžioklės.

Trikampės durys užsidarė. Jo žingsniai nuaidėjo pakalnėn.

Ji stebėjo jį einantį, saulės nutviekstą. Pagaliau jis išnyko. Tada vėl ėmėsi ruošos – magnetinėmis dulkėmis valė kambarius, raškė šviežius vaisius nuo krištolinių sienų. Dirbo sparčiai ir vikriai, tačiau kartais ją apimdavo kažkoks sustingimas, ir nejučiomis, žvelgdama pro krištolines kolonas į dangų, ji uždainuodavo tą keistą nepamirštamą dainą.

Ji sulaukė kvapą ir apmirė, kažko laukdama.

Artėja...

Štai štai įvyks.

Esti tokių dienų, kai girdi artėjant perkūniją, o aplink – įtempta tylą. Staiga pajunti besikeičiantį oro slėgį – tai lekiančios virš planetos audros alsavimas, jos šešėlis, jos gūsis, jos pašvaistė. Slegia ausis, ir, įsitempęs kaip styga, lauki artėjančios audros. Nukrato lengvas šiurpulus. Dangų išmargina spalvotos dėmės, debesyms tirštėja, kalnai įgauna metalinį atspalvį. Gėlės įspėdamos tyliai dūsauja narveliuose. Jauti, kaip ima judėti plaukai. Kažkur name dainuoja laikrodys: „Lai-kas, lai-kas, lai-kas, lai-kas...“ Taip tyliai, švelniai, lyg lašantis ant aksomo vanduo.

Ir staiga – audra! Elektros kibirkštis, ir iš viršaus jau liejasi tamsos verpetai ir juodos perkūnijos bangos, kurios, rodos, palaidos tave amžiams.

Taip buvo ir dabar. Artėjo audra, nors dangus buvo giedras. Kaupėsi elektra, nors debesų nesimatė.

Ila klaidžiojo po pritilusį vasaros namą. Bet kurią akimirką iš dangaus gali trenkti žaibas, paskui – perkūnas, dūmų kamuolys, tylą; pasigirs žingsniai ant tako, beldimas į krištelines duris, ir ji nubėgs atidaryti...

„Beprotė! – pasityčiojo iš savęs. – Kokios tuščios mintys vargina tavo paiką galvą!“

Ir štai – išsipildė.

Karšto oro viesulas, lyg pro šalį būtų praskriejusi kaitri liepsna. Sūkuringas, veržlus garsas. Metalų žybsnis danguje.

Ila sušuko.

Išbėgusi pro kolonas, plačiai atvėrė duris. Prieš ją stūksojo kalvos. Bet ten nieko nebuvo.

Norėjo pulti žemyn, pakalnėn, bet tuojau susivaldė. Juk ji turi būti čia, laukti. Ateis daktaras, ir vyras supyks, jeigu ji išbėgs.

Ji sustojo tarpdury, tankiai alsuodama, ištiesus ranką.

Bandė įžiūrėti ką nors ten, kur driekėsi Žalioji slėnis, tačiau veltui.

„Kvailė! – Ji grįžo į kambarį. – Tai vis tavo vaizduotė. Nieko ten nebuvo – tik paukštis, lapas, vėjas ar žuvis kanale. Sėskis. Nusiramink.“

Ji atsisėdo.

Nuaidėjo šūvis.

Aiškus, šaižus grėsmingojo vabzdžių ginklo garsas.

Ji krūptelėjo.

Aidas atėjo iš toli. Vienas šūvis. Tolimas greitų bičių dūzgas. Vienas šūvis. O po jo antras, tikslus, šaltas, tolimas.

Ji vėl krūptelėjo, kažko pašoko, ėmė šaukti, šaukti ir vis nenorėjo nustoti šaukusi. Skubiai perbėgo per namą ir vėl atvėrė duris.

Toli toli nutilo aidas.

Tyla.

Išbalusi ji penkias minutes laukė kieme.

Pagaliau, nuleidusi galvą, pradėjo lėtai klaidžioti tarp kolonų; rankos lieté čia vieną, čia kitą daiktą, lūpos virpėjo. Sutemos lyg tirštas vynas užpildė kambarį. Ji atsisėdo ir laukė. Paėmė gintarinę taurę ir pradėjo šluostyti šaliko kraštu.

Ir štai tolumoje sugirgždėjo žvyras, pasigirdo žingsniai.

Ji pakilo ir sustojo vidury tylaus kambario. Taurė iškrito iš rankų ir sudužo į smulkutes šukeles.

Žingsniai už durų neryžtingai stabtelėjo.

Gal prabilti? Gal sušukti: „Prašom, ak, prašom!“

Ji paėjęjo priekin.

Žingsniai pasigirdo prieangyje. Ranka atstūmė velkę.

Ji nusišypsojo durims.

Durys atsidarė. Šypsena išnyko nuo jos veido.

Tai buvo jos vyras. Blausiai švytėjo jo sidabrinė kaukė.

Jis įėjo į kambarį ir pasižiūrėjo į ją. Atidarė ginklo dummies, iškratė dvi negyvas bites; išgirdęs jas tekstelint ant grindų, sutrynė koja ir pastatė tuščią šautuvą į kampą. Tuo tarpu Ila pasilenkusi vis rinko ir niekaip negalėjo surinkti taurės šukelių.

– Ką tu veikei? – paklausė ji.

– Nieko, – atsakė jis nusigręžęs ir nusiėmė kaukę.

– Bet šautuvas... aš girdėjau, kaip tu šovei. Du kartus.
– Medžiojau, ir tiek. Gera kartais pamedžioti. Ar daktaras Nlle nebuvo atėjęs?

– Ne.

– Klausyk... – Jis nepatenkintas spragtelėjo pirštais. – Na, žinoma, dabar prisiminau. Jis žadėjo ateiti ryt vakare. Koks aš užuomarša!

Jie sėdo valgyti. Ji žiūrėjo į savo lėkštę, bet rankos nelietė maisto.

– Kas atsitiko? – paklausė jis, nepakeldamas akių nuo mėsos gabaliukų, kuriuos mėtė į kunkuliuojančią lavą.

– Nežinau. Aš nenoriu valgyti, – pasakė ji.

– Kodėl?

– Nežinau, nesinori, ir tiek.

Pakilo vėjas. Saulė jau leidosi. Kambarys staiga sumažėjo ir atšalo.

– Aš mėginu prisiminti, – pasakė ji savo šaltam, tiesiam auksaakiam vyrui, sėdinčiam priešais tykiame kambaryje.

– Ką prisiminti? – jis gurkštelėjo vyno.

– Tą dainą. Tą puikią, gražią dainą. – Ji užsimerkė ir pradėjo niūniuoti, bet tai nebuvo toji daina. – Užmiršau. O nesinori jos užmiršti. Norisi visada prisiminti. – Ji ėmė judinti plaštakas, lyg ritmas jai galėtų padėti. Paskui atsilošė krėslė. – Negaliu prisiminti. – Ji pravirko.

– Ko tu verki? – paklausė jis.

– Nežinau, nežinau, bet negaliu susilaikyti. Nežinau, kodėl man liūdna, bet verkiu, nors nežinau kodėl.

Ji parimo ant rankų, pečiai krūpčiojo.

– Iki rytojaus viskas praeis, – pasakė jis.

Ji nežiūrėjo į jį. Žvelgė į tuščią dykumą, į tamsų dangų, kuriam degė skaisčios žvaigždės. Tolumoje sušniokštė kylantis vėjas, ilguose kanaluose suraibuliavo šalti vandenys. Drebėdama ji užmerkė akis.

– Taip, – pakartojo ji, – praeis.